

Forfatter: Jacobsen, Jørgen-Frantz

Titel: Udrag fra Nordiske Kroniker

Citation: Jacobsen, Jørgen-Frantz: "Nordiske Kroniker", i Jacobsen, Jørgen-Frantz: *Nordiske Kroniker*, 1943, s. 152. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjf_02-shoot-idm139956847998528/facsimile.pdf (tilgået 18. september 2021)

Anvendt udgave: Nordiske Kroniker

Stendiger, der er bygget med en Soliditet, der i Norden er ukendt. Ogsaa Fortidsminderne er britiske. Enkelte Steder ser man Ruinerne af skotske Borge, andre Steder f. Eks. paa de isolerede Holme i Indsøerne, finder man Levninger af piktiske Taarne fra Tiden før Nordboernes Komme. Mærkeligst af alt er maaske de store koncentriske Ringe af liggende eller oprejste Stene, der kan iagttages rundt omkring i Ødemarken. Det er sandsynligvis ældgamle, førkeltiske Kultsteder. Lignende hellige Cirkler ses andre Steder paa de britiske Øer. Det berømteste Eksempel er Stonehenge paa Salisburyletten i England. Men i Norden findes ingen Fortidsminder af denne Slags.

Hvis Shetlænderne af en eller anden Grund havde været mindre stolte af deres Herkomst vilde det have været en let Sag for dem at tilsløre deres nordiske Oprindelse over for alle ikke alt for nysgerrige Rejsende. Der er i dette Land intet, som paa en iøjnefaldende Maade vidner om en skandinavisk Fortid. Intet uden Befolkningens egen trofaste Erindring derom. Og dette er det rørende. I alle Bøger, som Shetlændere har skrevet om deres eget Land, i alle Rejseprospekter og guides er det Alfa og Omega: Vi er ikke Skotter, vi er Nordboernes Efterkommere.

Shetlændernes Følelser over for Norden er paa mange Maader blevet gengældt. Nordmændene og særlig norske Historikere, kan selvfølgelig ikke glemme, hvilken Betydning netop dette Land har haft for den store norske Udvandring i Vikingetiden. Shetland var Nøglepositionen, den første vigtige Etape, hvorfra Folkestrømmen gik videre, enten mod Syd og Sydvest til Orkneyøerne, Skotland og Irland eller mod Nordvest til Færøerne og Island. Disse letforstaaelige norske Stemninger er naturligvis blottet for politiske Bihensigter. Alligevel rummer de i sig Drømmen om en gammel Imperialisme. I Forhold til Shetland er Norge et meget stort Land, og naar et norrønt Rejseselskab stiger i Land i Lerwick, indeholder Situationen foruden mange virkelig smukke Momenter ogsaa dette ene, lidt kedelige, at det i en vis Forstand er det gamle Herskab,

som efter mange Aars Forløb kommer paa Besøg. Man kan selvfølgelig ogsaa sige, at det er Moderlandet, der gæster Datterlandet, men alle Døtrelande véd, at det at være Datterland ikke helt er det samme som at være Datter.

Ganske anderledes er det med Shetland og Færøerne. Her mødes to Søskende, lige smaa, lige fattige og lige oversete. Det er vist ikke for meget sagt, at alle Færinger nærer en ganske særlig Godhed, for ikke at sige Kærlighed til det Folk, der ikke blot er deres nærmeste Nabo, men ogsaa deres nærmeste Frænder. Igennem alle Fortidens Genvordigheder er Færingerne dog forblevet et nordisk Folk. Tanken om, hvor let det kunde være gaaet dem paa samme Maade som Shetlænderne, gør dem særlig følsomme over for den tragiske nationale Skæbne, som denne Befolkning har lidt.

Denne færøske Kærlighed har ogsaa manifesteret sig. Det er lidt af et Eventyr, at det shetlandske Sprog i sin yderste Dødskamp modtog et færøsk Haandtryk og en færøsk Hjælp, som til evig Tid vil sikre det mod den fuldstændige Forglemmelse. Det var den færøske Videnskabsmand Dr. Jakob Jakobsen, der udførte denne Bedrift. Hans tre Hovedværker, Doktordisputatsen *Det norrøne Sprog på Shetland* (Kbhvn. 1897), *Shetlandsøernes Stednavne* (Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed 1901) og *Etymologisk Ordbog over det norrøne Sprog på Shetland* (1908—21) er det nordiske Shetlands Testament til Efterverdenen.

Denne Bedrift har kostet noget for Færøerne. Jakob Jakobsen var en stor Sprogforsker, en af de mest fremragende Færinger, som nogen Sinds har levet. Hans Fødeland havde i høj Grad Brug for ham, man ventede et stort Arbejde af ham til Fordel for det færøske Sprog. Men enten var han besat af Shetland, eller ogsaa saa han blot klarere og mere nordisk paa Tingene end alle andre. Det færøske Sprog kunde vente, det kunde det shetlandske ikke. Derfor blev det Shetland, han viede sit Livs Værk.

Det tilkommer ikke mig, som ikke er Sprogmand, at vurdere hans videnskabelige Indsats. Alle nordiske Filologer vil kunne vidne om hans Betydning. Jeg vil blot over for en større Offentlighed pege